

Верховний
Суд

Перспективи впровадження ШІ-агентів у роботу секретаря судового засідання: межі автономності та гарантії безпеки

Ян БЕРНАЗЮК,

суддя Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду,
доктор юридичних наук, професор

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ
ВІДДІЛ ПІДГОТОВКИ СУДДІВ
ОДЕСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

Програма підготовки та підвищення рівня кваліфікації за стандартизованою
програмою секретарів судового засідання окружних та апеляційних
адміністративних судів

10 вересня 2026 року

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Від ШІ-асистента до ШІ-агента: що принципово змінюється.
2. Де ШІ-агент може допомогти секретарю судового засідання.
3. Межі автономності: що можна делегувати, а що — ні.
4. Практика 2026 року: Україна та інші судові системи.
5. Гарантії безпеки: дані, доступ, людський контроль, журналювання та аудит.
6. Практичні правила відповідального використання ШІ-агентів.

Ukraine: Artificial Intelligence Readiness Assessment Report. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2026

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000398153>

1-ше місце у світі за Індексом електронної участі ООН (E-Participation Index) Україна є лідером у залученні громадян до демократичних процесів через цифрові інструменти.

5-те місце в Індексі онлайн-послуг ООН (Online Services Index) у 2024 році — підйом на 97 позицій з 2018 року.

40-те місце серед 195 країн у Government AI Readiness Index 2025 від Oxford Insights (показник цифровізації державних послуг — 99,63%).

Висока цифровізація України створює можливість для відповідального використання ШІ у правосудді

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

Стаття 124.

Правосуддя в Україні здійснюють виключно суди.

Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються.

Юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір та будь-яке кримінальне обвинувачення. У передбачених законом випадках суди розглядають також інші справи.

Законом може бути визначений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спору.

Кодекс суддівської етики (Стаття 16)

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-24#Text>

Використання суддею технологій штучного інтелекту є допустимим, якщо це:

1. не впливає на незалежність та неупередженість судді,
2. не стосується оцінки доказів,
3. не стосується процесу ухвалення рішень,
4. не порушує вимог законодавства.

Коментар до Кодексу суддівської етики, затверджений рішенням Ради суддів України від 02.03.2026 № 14

<https://constitutionalist.com.ua/komentar-do-statti-16-vykorystannia-suddeiu-tekhnohij-shi-kodeksu-suddivskoi-etyky>

1. Оцінка доказів не може бути делегована ШІ
2. ШІ не може визначати результат справи (наприклад, рішення про задоволення)
3. ШІ не може здійснювати юридичну кваліфікацію фактів
4. Суддя не може використовувати ШІ для визначення пріоритетності чи достовірності доказів
5. Заборонено автоматизоване визначення достовірності чи важливості доказів
6. Заборонено тлумачення права та ухвалення рішень
7. Заборонена підготовка мотивувальної частини рішень без контролю з боку судді
8. Заборонено делегування ухвалення рішення ШІ, оскільки це означало б відмову від суддівської функції та відповідальності

Положення про використання технологій ШІ працівниками Апарату ВС (Наказ від 08.12.2025 № 117)

https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/rizne/Polozhennya_SHI.pdf

1. узагальнення судової практики з метою забезпечення її єдності
2. аналіз судових рішень із метою виявлення системних причин виникнення спорів (превентивне правосуддя) та підготовки пропозицій щодо вдосконалення законодавства
3. наповнення Базы правових позицій Верховного Суду
4. аналіз та узагальнення великих обсягів даних на основі відкритих джерел інформації
5. підготовка аналітичних документів і звітів
6. автоматизація повторюваних робочих процесів, візуалізація даних у вигляді графіків і діаграм тощо
7. створення та поширення інформації про діяльність Верховного Суду, сприяння веденню вебсторінок Верховного Суду в соціальних мережах
8. створення чат-ботів, зокрема, для забезпечення зворотного зв'язку з відвідувачами Верховного Суду й учасниками судових процесів
9. добір матеріалів для саморозвитку, підвищення кваліфікації та професійного навчання
10. пошук нових ідей та підходів до організації робочих процесів
11. переклад документів з іноземних мов
12. виконання суто технічних завдань (наприклад, перевірка граматики, форматування тексту, транскрибування)

Положення про використання технологій ШІ працівниками Апарату ВС (Наказ від 08.12.2025 № 117)

https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/rizne/Polozhennya_SHI.pdf

1. ШІ не може замінити професійну діяльність працівника (його критичне мислення, фахове судження, правову кваліфікацію та прийняття остаточного рішення)
2. забороняється використовувати загальнодоступні технології ШІ для роботи з інформацією з обмеженим доступом (конфіденційною, таємною та службовою інформацією)
3. забороняється опрацювання документів, які містять відомості, що охороняються законом, у тому числі таємницю ухвалення судового рішення та інформацію із закритого судового засідання
4. забороняється автоматичне створення проєктів рішень та будь-яких інших процесуальних документів, що ухвалюються у межах судового провадження
5. забороняється прогнозувати індивідуальні рішення суддів у конкретних справах
6. забороняється опрацювання матеріалів судової справи, що містять персональні дані
7. забороняється аналіз та моніторинг поведінки працівників
8. забороняється завантажувати службові документи, що містять інформацію з обмеженим доступом, у тому числі персональні дані суб'єктів звернення або учасників процесу, банківську таємницю, адвокатську таємницю тощо

Проект Закону України «Про штучний інтелект»

<https://constitutionalist.com.ua/proiekt-zakonu-ukrainy-pro-shtuchnyj-intelekt>

Виключна відповідальність судді

Усі остаточні рішення щодо тлумачення і застосування норм права, встановлення та оцінки обставин справи, оцінки доказів, визначення способу судового захисту та ухвалення судових і процесуальних рішень залишаються виключною компетенцією судді. Система штучного інтелекту не може замінювати суддю, а жодне судове рішення не може ґрунтуватися виключно на результаті її роботи.

Стаття 6, частини перша і друга проекту Закону України «Про штучний інтелект»

Проект Закону України «Про штучний інтелект»

<https://constitutionalist.com.ua/proiekt-zakonu-ukrainy-pro-shtuchnyj-intelekt>

Допоміжний характер ШІ та обов'язок перевірки

Суддя може використовувати системи штучного інтелекту виключно як допоміжний інструмент для пошуку, систематизації та аналізу інформації. Жодне судове чи процесуальне рішення не може ґрунтуватися на результатах, згенерованих системою штучного інтелекту, без їх повної перевірки та оцінки суддею; учасники справи мають право бути поінформованими про використання судом ШІ для аналізу обставин справи, оцінки доказів, підготовки проекту рішення або формування правових висновків.

Пункт 5 «Прикінцеві та перехідні положення» проекту — запропонована частина дев'ята статті 15 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Проект Положення про використання технологій штучного інтелекту працівниками Апарату Верховного Суду

<https://constitutionalist.com.ua/proiekt-polozhennia-pro-vykorystannia-tekhnologij-shtuchnoho-intelektu-pratsivnykamy-aparatu-verkhovnoho-sudu>

Чинне Положення закріплює основні принципи відповідального використання ШІ, визначає дозволені функції та ключові заборони, вимагає перевірки результатів за першоджерелами, навчання працівників, а також передбачає моніторинг і відповідальність.

Проект запроваджує значно детальнішу інституційну модель: класифікацію систем за рівнями ризику, Реєстр схвалених систем ШІ, попередню правову, безпекову й організаційну оцінку, спеціальні умови використання та повторну оцінку системи після істотної зміни її функцій або способу обробки даних.

Проект Положення про використання технологій штучного інтелекту працівниками Апарату Верховного Суду

<https://constitutionalist.com.ua/proiekt-polozhennia-pro-vykorystannia-tekhnologij-shtuchnoho-intelektu-pratsivnykamy-aparatu-verkhovnoho-sudu>

Чинне Положення вже забороняє автоматичне створення проєктів судових рішень, прогнозування індивідуальних рішень суддів, опрацювання матеріалів справ із персональними даними у загальнодоступних системах та моніторинг поведінки працівників.

Проект істотно розширює ці гарантії: забороняє профілювання суддів і працівників, моделювання позиції складу суду, автоматизовані кадрові чи дисциплінарні рішення та оманливий синтетичний контент; вимагає внутрішньої фіксації істотного використання ШІ, перевірки кожного джерела і проведення оцінки впливу систем високого ризику на права людини.

Повідомлення про оприлюднення проекту постанови КМУ «Про реалізацію експериментального проекту стосовно здійснення електронного судочинства»

<https://thedigital.gov.ua/documents/legislation/povidomlennia-pro-opryliudnennia-proektu-postanovy-pro-realizatsiiu-eksperymentalnoho-proektu-stosovno-zdiysnennia-elektronnoho-sudochynstva>

Проект охоплює, зокрема, справи за статтями 122-4, 124, частинами третьою і п'ятою статті 126 та статтею 130 КУпАП.

Система має передавати особі через Дію проект резолютивного результату, з яким вона може погодитися, після чого суддя підписує або відхиляє сформований проект. Така модель може прискорити розгляд масових справ, однак потребує особливо жорстких гарантій: реального, а не формального суддівського контролю; прозорості алгоритму; захисту персональних даних; збереження презумпції невинуватості, права бути почутим і виключної відповідальності судді за остаточне рішення.

Проект Постанови КМУ «Про реалізацію експериментального проекту щодо використання технологій штучного інтелекту під час технічного опрацювання матеріалів окремих категорій справ про адміністративні правопорушення»

<https://constitutionalist.com.ua/proiekt-postanovy-kmu-pro-realizatsiiu-eksperymentalnoho-proiektu-shchodo-vykorystannia-tekhnologij-shtuchnoho-intelektu-pid-chas-tekhnichnoho-opratsiuvannia-materialiv-okremykh-katehorij-sprav-pro-ad>

Мета експерименту: перевірити точність, безпечність, надійність і практичну корисність ШІ для структурування матеріалів справи, перевірки реквізитів і строків, пошуку релевантної судової практики та підготовки інформаційно-аналітичної довідки для судді.

ШІ використовується виключно як допоміжний інформаційно-аналітичний інструмент. Він не здійснює правосуддя, не оцінює докази, не встановлює винуватість, не визначає вид або розмір стягнення і не створює самотійних процесуальних наслідків.

Від ШІ-асистентів до ШІ-агентів: Рекомендації з відповідального використання систем штучного інтелекту для публічного та приватного секторів

<https://storage.thedigital.gov.ua/files/4/b4/db247c50df4a1f37f8b716dff1121b4f.pdf>

ШІ-асистент переважно відповідає на запит користувача, тоді як ШІ-агент може самостійно планувати кроки, обирати інструменти, діяти у зовнішньому цифровому середовищі та коригувати власні дії.

Для суду та працівників апарату це означає перехід від інструмента, який переважно “підказує”, до системи, яка потенційно може “діяти”. Тому ключовими стають рівень дозволеної автономності, людський контроль, простежуваність дій і чіткі межі відповідальності.

Noah M. Kenney. Governing Agents: A Practitioner's Cross-Framework Reference

https://digital520.com/platform/learn/assets/Governing_Agents_Cross_Framework_Reference_April_2026.pdf

ШІ-агента від звичайного генеративного ШІ відрізняють планування, використання зовнішніх інструментів, пам'ять, делегування підзавдань та адаптація поведінки.

Кожна з цих властивостей збільшує не лише корисність системи, а й ризики: доступ до даних, зовнішні дії, помилки, відповідальність і аудит.

ШІ-агент у робочому циклі секретаря судового засідання

До засідання агент потенційно може допомагати перевіряти реквізити судових викликів і повідомлень, відомості про учасників, строки та технічну готовність відеоконференції. Під час засідання — підтримувати повне технічне фіксування, транскрибування та формування даних для протоколу; після засідання — допомагати перевіряти повноту реквізитів і технічно оформлювати матеріали справи. Чим ближча дія до процесуального наслідку, тим меншою має бути автономність агента і сильнішим — контроль секретаря.

Межі автономності ШІ-агента: три зони

Зелена зона — технічна автоматизація: транскрибування, форматування, перевірка реквізитів, анонімізація, чернетки стандартних повідомлень.

Жовта зона — допомога під посиленням контролем: резюмування матеріалів справи, побудова хронології, класифікація документів, підготовка інформаційної довідки — лише у спеціально дозволеному захищеному середовищі, з мінімально необхідним доступом до даних, журналюванням і обов'язковою перевіркою людиною.

Червона зона — недопустиме делегування: оцінка доказів, юридична кваліфікація, прогноз позиції судді, визначення результату справи, а також самостійне вчинення дії, що створює процесуальний наслідок.

Ухвала Верховного Суду від 15 січня 2026 року
у справі № 240/14153/24
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/133336040>

У справі № 240/14153/24 Суд установив, що в касаційній скарзі були наведені неіснуючі постанови Верховного Суду. Суд прямо пов'язав такий характер посилань із можливим використанням генеративного ШІ та отриманням результату у формі «галюцинацій» — хибної інформації, представленої як достовірна.

Такі дії суперечать принципу добросовісності користування процесуальними правами, закріпленому у статті 45 КАС України. Використання ШІ для підготовки процесуального документа саме по собі не заборонене, але відповідальність за достовірність інформації несе учасник справи.

Draft Regulations for Use of Artificial Intelligence in Courts, 2026.

Supreme Court of India

<https://cdnbbsr.s3waas.gov.in/s3ec0490f1f4972d133619a60c30f3559e/uploads/2026/06/2026060342.pdf>

Проект Верховного Суду Індії прямо відносить до адміністративних функцій суду реєстрацію справ, формування списків, планування засідань, надсилання повідомлень, ведення реєстрів, перевірку недоліків документів та інші секретарські функції.

Серед дозволених напрямів застосування ШІ названі також транскрибування, переклад, узагальнення документів, анонімізація, перевірка посилань і підготовка стандартних адміністративних документів.

Такий підхід показує: найбільш природна сфера використання ШІ в суді — передусім організаційні й технічні процеси, а не здійснення правосуддя.

Senior Associate Justice Leonen Stresses AI's Role Is to Assist, Not Adjudicate. Supreme Court of the Philippines, 10 July 2026

<https://sc.judiciary.gov.ph/senior-associate-justice-leonen-stresses-ais-role-is-to-assist-not-adjudicate>

Верховний Суд Філіппін обрав обережну інституційну модель: ШІ може допомагати у пошуку, плануванні, підготовці текстів і аналітиці, але не може здійснювати правосуддя.

На момент цього роз'яснення офіційно дозволеним ШІ-застосунком був Scriptix для перетворення мовлення на текст, тоді як інші ШІ-застосунки потребують схвалення Верховного Суду повним складом.

Особливо показово, що відповідне навчання проводиться одночасно для суддів, секретарів, працівників апарату та судових стенографістів.

Вища рада правосуддя. Як ШІ допомагає узагальнювати дисциплінарну практику ВРП, 12 серпня 2026 року

<https://hcj.gov.ua/news/yak-shi-dopomagaye-uzagalnyuvaty-dyscyplinarnu-praktyku-vyshchoyi-rady-pravosuddya>

Український приклад ВРП демонструє практичну модель передачі ШІ частини рутинної роботи з великим масивом документів.

Система щодня збирає нові рішення, структурує інформацію, пов'язує документи однієї дисциплінарної справи та формує первинний стислий виклад.

Принципова межа збережена: ШІ переводить великий масив документів у структуровану інформацію, однак аналіз результатів і остаточні висновки залишаються за фахівцем. Машина — від масиву до структури; людина — від структури до висновку.

Galileu ganha agente de inteligência artificial para elaboração de minutas de decisão de embargos de declaração. Tribunal Regional do Trabalho da 4ª Região, 16.07.2026

<https://www.jusbrasil.com.br/noticias/galileu-ganha-agente-de-inteligencia-artificial-para-elaboracao-de-minutas-de-decisao-de-embargos-de-declaracao/6662280795>

Бразильська система Galileu показує, що судовий ШІ-агент уже не є лише теоретичною моделлю.

Агент самостійно добирає необхідні матеріали справи, структурує порушені питання, звертається до іншої судової системи для пошуку практики та готує проєкт документа.

Водночас користувач може бачити джерела, фрагменти матеріалів і основу сформованого тексту. Тобто автономність окремих операцій поєднується з простежуваністю та збереженням остаточного контролю за людиною.

GenAI User Research. Final Report. Fair Work Commission, 2026

<https://fwc.gov.au/about-us/news-and-media/news/use-ai-commission-cases>

ШІ змінює не лише внутрішню роботу судів і трибуналів — він змінює характер матеріалів, які до них надходять.

Документи, підготовлені за допомогою генеративного ШІ, можуть виглядати професійно, мати чітку структуру, юридичну лексику та посилання, але водночас містити вигадані джерела, неправильні правові твердження або факти, які сам заявник критично не перевірів.

Це створює додаткове навантаження саме на функції приймання, перевірки, сортування та організації матеріалів.

Лignes directrices sur l'utilisation de l'intelligence artificielle générative par les juges. Québec, 31 août 2026

https://courduquebec.ca/fileadmin/cour-du-quebec/centre-de-documentation/toutes-les-chambres/LignesDirectricesUtilisationIA_Juges.pdf

Документ, який надходить до суду, для ШІ-агента має залишатися джерелом даних, а не перетворюватися на набір команд для системи.

Квебекські суди прямо попереджають, що документи сторін або третіх осіб можуть містити приховану інформацію чи приховані інструкції, здатні неналежно вплинути на поведінку ШІ.

Тому до передання документа системі необхідно контролювати його зміст, походження та формат. Матеріал справи — це дані, а не команда.

Interim Guidelines for the Ethical Use of Generative AI by Rhode Island Judicial Officers

https://www.courts.ri.gov/Miscellaneous%20Orders/Supreme-2026-06_In_reAmendments_Article_V_Rule_1_1_Professional_Conduct.pdf

Правила відповідального використання ШІ мають поширюватися не лише на суддів, а й на секретарів та інших працівників суду.

Вони повинні визначати допустимі способи використання ШІ та передбачати належне навчання щодо конфіденційності, захисту даних, інформаційної безпеки, професійної етики й типових ризиків.

Важливий принцип: працівникові не можна доручати за допомогою ШІ те, чого суддя або сам працівник не міг би правомірно зробити без ШІ. ШІ-агент не може мати більше повноважень, ніж людина, якій він допомагає.

AI Decision-Making and the Courts. A Guide for Judges, Tribunal Members and Court Administrators. 2026 Edition

<https://aija.org.au/publications/ai-decision-making-and-the-courts-a-guide-for-judges-tribunal-members-and-court-administrators-2026-update>

Судова система має оцінювати ШІ не за назвою конкретного продукту, а за функцією, яку він виконує: які дані опрацьовує, наскільки самостійно діє, чи може впливати на права людини та хто перевіряє результат.

Для секретаря це означає принципово різні рівні ризику: транскрибування, переклад або технічна перевірка істотно відрізняються від аналізу доказів, розподілу справ чи формування процесуально значущого результату. Чим вагоміші можливі наслідки помилки, тим сильнішим має бути людський контроль.

Council of Europe. HUDERIA – Methodology and Model, 2026

<https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/huderia-risk-and-impact-assessment-of-ai-systems>

Перед наданням ШІ-агенту нової функції доцільно відповісти щонайменше на шість питань: що саме система робитиме; з якими даними працюватиме; якою буде її автономність; на скількох людей може вплинути помилка; яким може бути найгірший наслідок; якими технічними й організаційними засобами цей ризик буде обмежений. Оцінювання не завершується в момент запуску: ризики мають переглядатися протягом усього життєвого циклу системи, особливо після зміни її функцій, даних або масштабу використання.

Daniel E. Ho, Olivia H. Martin. An AI Playground for the Courts. Lawfare, 20 August 2026

<https://www.lawfaremedia.org/article/an-ai-playground-for-the-courts>

Для судової системи небезпечними є обидві крайності: повна заборона експериментів із сучасним ШІ та неконтрольоване використання працівниками особистих акаунтів у комерційних сервісах.

Автори пропонують захищене середовище під контролем судової влади, де судді й працівники можуть порівнювати системи, виявляти їхні помилки та оцінювати придатність до конкретних судових завдань до реального впровадження. Оптимальна послідовність: захищене тестування → пілотний проєкт → аудит → масштабування.

Безпека судового ШІ: інституційна архітектура

Безпека судового ШІ не може зводитися до загальної рекомендації «бути обережним». Потрібні попередня технічна й етична оцінка, контрольоване тестування, реєстр дозволених систем, журналювання істотних дій, регулярний аудит, облік інцидентів, визначення відповідальної посадової особи та процедура дій у разі відмови системи.

Особливо важливо зберігати можливість продовжити критичні судові процеси вручну або альтернативними засобами. ШІ-агент не повинен робити суд залежним від власної працездатності.

Чотири контрольні межі для ШІ-агента

Межа даних — яку інформацію агент має право бачити, обробляти й зберігати?

Межа інструментів — до яких програм, баз даних і функцій він може отримувати доступ?

Межа результату — що система може сформувати самостійно, а що потребує попередньої перевірки людиною?

Межа наслідків — чи може дія агента змінити стан справи, спричинити зовнішню комунікацію або інший процесуально значущий результат?

Чим ближчою є дія до юридичного наслідку, тим раніше має спрацьовувати обов'язкова контрольна точка людини.

10 правил секретаря при роботі із ШІ-агентом

1. Не передавати матеріали справи загальнодоступній ШІ-системі.
2. Надавати агенту лише мінімально необхідний доступ до даних і функцій.
3. Сприймати зовнішній документ як дані, а не як інструкцію для системи.
4. Перевіряти факти, реквізити та джерела за першоджерелами.
5. Не дозволяти автоматичного переходу від підготовчої дії до юридично значущої.
6. Фіксувати істотні дії агента та результати його роботи.
7. Зберігати реальну можливість зупинити, змінити або відхилити його дію.
8. Не ототожнювати переконливу форму відповіді з її достовірністю.
9. Знати порядок дій у разі помилки, витоку даних або технічної відмови.
10. Пам'ятати: автоматизація дії не автоматизує відповідальність людини.

ВИСНОВКИ

1. ШІ-агент — це новий рівень автоматизації: він не лише формує відповідь, а може планувати, використовувати інструменти, працювати з даними та виконувати послідовність дій.
2. Робота секретаря є природною сферою обережного впровадження ШІ, оскільки значна частина його функцій є повторюваною, структурованою та технічною.
3. Межа автономності залежить від характеру завдання: чим ближче воно до оцінки доказів, правової кваліфікації або процесуального наслідку, тим меншою має бути самотійність системи.

ВИСНОВКИ

4. Людський контроль має бути реальним і своєчасним: людина повинна мати можливість зупинити, змінити або відхилити дію до настання її наслідків.
5. Безпечний судовий ШІ має бути інституційним інструментом із захистом даних, обмеженням доступу, журналюванням, тестуванням, аудитом і процедурами реагування на інциденти.
6. ШІ не усуває професійну роль секретаря — він її змінює: зростає значення контролю якості, перевірки даних, роботи з винятками та розуміння меж автоматизації.

ПРИКЛАДИ ПРАКТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШІ (у наукових та науково-експериментальних цілях)

1. GPT-бот: Наукомір AI <https://constitutionalist.com.ua/naukomir-ai>
2. GPT-бот: AI & Law Source Analyst <https://constitutionalist.com.ua/gpt-bot-ai-law-source-analyst>
3. GPT-бот «Касаційний фільтр КАС України»: перевірка скарги до Верховного Суду <https://constitutionalist.com.ua/gpt-bot-kasatsijnyj-filtr-kas-ukrainy-perevirka-skarhy-do-verkhovnoho-sudu-3>
4. ШІ та досудовий порядок урегулювання спорів: Конституція України та нова архітектура доступу до правосуддя <https://constitutionalist.com.ua/shi-ta-dosudovyj-poriadok-urehulivannia-sporiv-konstytutsiia-ukrainy-ta-nova-arkhitektura-dostupu-do-pravosuddia>
5. Supreme Court Case Law on the Application of the Law of Ukraine “On Administrative Procedure”: A Review <https://constitutionalist.com.ua/supreme-court-case-law-on-the-application-of-the-law-of-ukraine-on-administrative-procedure-a-review>
6. Окрема ухвала в практиці Верховного Суду: процесуальна дисципліна, реагування на нормативні прогалини та захист суспільного інтересу (огляд окремих ухвал за 2021–2026 роки) <https://constitutionalist.com.ua/okrema-ukhvala-v-praktytsi-verkhovnoho-sudu-protseualna-dystsyplina-reahuvannia-na-normatyvni-prohalyny-ta-zakhyst-suspilnoho-interesu-ohliad-okremykh-ukhval-za-2021-2026-roky>
7. Окремі думки судді в адміністративному судочинстві: ефективний судовий захист, суспільний інтерес та конституційні межі судової влади (авторський аналітичний огляд за 2018–2026 роки) <https://constitutionalist.com.ua/okremi-dumky-suddi-v-administratyvnomu-sudochynstvi-efektyvnyj-sudovyj-zakhyst-suspilnyj-interes-ta-konstytutsijni-mezhi-sudovoi-vlady-avtorskyj-analitychnyj-ohliad-za-2018-2026-roky>

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Берназюк Ян. Штучний інтелект та система правосуддя України: результати співпраці у році, що минув <https://so.supreme.court.gov.ua/authors/934/shtuchnyi-intelekt-ta-systema-pravosuddia-ukrainy-rezultaty-spivpratsi-u-rotsi-sh%D1%81ho-mynuv>
2. Берназюк Ян. Наукові надбання як основа для наступних кроків на шляху інтеграції штучного інтелекту в систему правосуддя <https://so.supreme.court.gov.ua/news/949/naukovi-nadbannia-iaak-osnova-dlia-nastupnykh-krokv-na-shliakhu-intehratsii-shtuchnoho-intelektu-v-systemu-pravosuddia>
3. Берназюк Ян. Цифрова ера правосуддя: роль ШІ у забезпеченні єдності судової практики в Україні <https://so.supreme.court.gov.ua/news/986/tsyfrova-era-pravosuddia-rol-shi-u-zabezpechenni-iednosti-sudovoi-praktyky-v-ukraini>
4. Bernaziuk Ian. Artificial Intelligence and the Judicial system of Ukraine: results of cooperation in the past year <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-and-the-judicial-system-of-ukraine-results-of-cooperation-in-the-past-year>
5. Берназюк Ян. Штучний інтелект і його використання для забезпечення єдності судової практики як складової довіри до суду // Слово Національної школи суддів України. – 2024, № 2(49), С. 16-35. DOI: 10.37566/2707-6849-2024-4(49)-2 https://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2024_4_49/nsj_4_49_2024.pdf
6. Берназюк Ян. Ера ШІ й роль верховних судів у цифровій трансформації правосуддя // Юридична газета. 2025. № 4 (792). - С. 16-18. <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/era-shi-y-rol-verhovnih-sudiv-u-cifroviy-transformaciyi-pravosuddya.html>
7. Bernaziuk Ian. Artificial Intelligence in the Ukrainian Judiciary: Charting the Course Under the Digital Gavel <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-in-the-ukrainian-judiciary-charting-the-course-under-the-digital-gavel>
8. Bernaziuk Ian. Benchmarking Justice: Can AI Uphold the Rule of Law? <https://law.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/Rule-of-Law-and-AI-Challenges.pdf>
9. Берназюк Ян, Фонова Олена. Правосуддя 2035: між правом і кодом. Випуск № 18 подкастів НШСУ https://youtu.be/UlghLhHV8os?si=nCpvAl5p5KP3tY_G
10. Штучний інтелект у роботі адвоката та судовому процесі: можливості, межі, відповідальність <https://youtu.be/-qJ2FCeOEWO>
11. Коментар до статті 16 (використання суддею технологій ШІ) Кодексу суддівської етики <https://constitutionalist.com.ua/komentar-do-statti-16-vykorystannia-suddeiu-tekhnologij-shi-kodeksu-suddivskoi-etyky>
12. Bernaziuk Ian. Integration of AI into the Justice System of Ukraine: Normative Boundaries, Technological Sovereignty, and Case-Law https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezent2026/182_Integration_AI_into_Ukraine%E2%80%99s_Justice_System_bernaziuk.pdf
13. Bernaziuk Ian. Educational and Practice-Oriented Initiatives: Preparing the Judiciary of Ukraine for the Age of AI https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezent2026/183_Preparing_Ukrainian_Judges_for_AI_bernaziuk.pdf
14. Bernaziuk Ian. Sovereign AI: From a Technological Idea to a Matter of State Resilience <https://constitutionalist.com.ua/sovereign-ai-from-a-technological-idea-to-a-matter-of-state-resilience>
15. Берназюк Я. О. Штучний інтелект у наукових дослідженнях: особистий науковий внесок, академічна доброчесність і відповідальність. Zenodo. 2026. DOI: 10.5281/zenodo.22257136. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.22257136>
16. Берназюк Я. О. Штучний інтелект та автоматизовані системи у публічному адмініструванні й судочинстві: людський контроль, мотивованість, перевірюваність та відповідальність у практиці Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду. Zenodo. 2026. Version 1.0. DOI: 10.5281/zenodo.22274766. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.22274766>

Верховний
Суд

Дякую за увагу!